

Георги Карасимеонов (Ред.)

БАРОМЕТЪР

Политическите партии в България

Година 12, брой 2
Април – Юни 2012

■ Политическата ситуация през изминалото тримесечие беше особено динамична и наситена със събития, които изостриха общественото мнение. Специфичен повод за това стана приемането от парламента на спорни изменения в два закона предложени от управляващото мнозинство – Закона за съдебната власт и Закона за горите.

Президентът Росен Плевнелиев наложи вето върху текста от закона, предвиждащ така нар. кариерни бонуси за членове на ВСС след изтичане на техния мандат. Президентът се обяви за публични, широко обсъждани и прозрачни номинации за членове на ВСС.

Плевнелиев наложи вето и на Закона за горите.

■ Ръководството на партия ГЕРБ заяви, че до края на мандата неин приоритет ще бъде работата по стратегията България-2020. Управляващите заявиха, че ще акцентират върху създаването на механизми за създаване на нови работни места в подкрепа на малкия и среден бизнес. Това е един от секторите, по който мнозинството от ГЕРБ и правителството получават най-големи критики от опозицията.

■ На 15 май Националният съвет на СДС не прие внесеното споразумение от лидера Мартин Димитров за общо явяване на избори с ДСБ и това на практика сложи край на Синята коалиция. Евродепутатът от Синята коалиция Надежда Нейнски заяви, че резултатът от гласуването на Националния съвет на СДС е разочароващ и опит за подмяна на традиционната десница.

■ Победата на Станишев на конгреса на БСП показа, че мнозинството от членовете на партията стоят зад него. Георги Първанов изпадна в изолация и едва ли ще успее да си възвърне старите позиции в БСП. Станишев наложи изцяло свои приближени в политическото ръководство на партията.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Политическата и социално-икономическата ситуация	2
2. Състояние и развитие на партийната система	5
2.1. Тенденции в дясното политическо пространство	5
2.1.1. ГЕРБ	5
2.1.2. Синята коалиция (СДС и ДСБ)	6
2.1.3. Атака	7
2.1.4. РЗС	8
2.2. Тенденции в парламентарната опозиция: ляво-центристкия спектър	8
2.2.1. БСП	8
2.2.2. ДПС	9
3. Общественото мнение	10
4. Основни изводи и прогнози	11

1. Политическата и социално-икономическата ситуация

Политическата ситуация през изминалото тримесечие беше особено динамична и наситена със събития, които изостриха общественото мнение. Специфичен повод за това стана приемането от парламента на спорни изменения в два закона предложени от управляващото мнозинство – Законът за съдебната власт и Законът за горите.

Управляващите направиха противоречиви промени в Закона за съдебната власт, част от които бяха подкрепени и от опозицията в лицето на БСП и ДПС. Сред спорните промени са възможността процедурата за избор на нов главен прокурор да започне 6 месеца преди изтичане на мандата на действащия. Тази промяна отваря вратите на настоящият Висш съдебен съвет (ВСС) да избере новия главен прокурор. Друга промяна е свързана с възможността членовете на ВСС след края на техния мандат да заемат по висока длъжност като ранг в съдебната система. Идеята на заложената промяна е да могат да бъдат мотивирани по-млади професионалисти магистрати да стават членове на ВСС. Не бе въведен и прекия избор за членове на ВСС от квотата на съдебната система, за което настояваха от Европейската комисия. Намалена беше обаче пропорцията на делегатите – 5 магистрати ще изберат 1 делегат, досега беше 10:1.

Законът беше посрещнат критично от редица неправителствени организации.

Президентът Росен Плевнелиев наложи вето върху текста от закона, предвиждащ така нар. кариерни бонуси за членове на ВСС след изтичане на техния мандат. Президентът се обяви за публични, широко обсъждани и прозрачни номинации за членове на ВСС. Плевнелиев зае категорична позиция, че новия главен прокурор трябва да бъде избран от новия ВСС.

Плевнелиев наложи вето и на Закона за горите. Промените в Закона за горите дават възможност за право на строеж върху поземлени имоти в горски територии без промяна на предназначението на територията за изграждане и на ски писти, стълбове за лифтове и влекае или за стълбове за други съоръжения за транспорт. Промените предвиждат и да се учредява право на ползване и върху съществуващи ски писти, като искането за това се подава директно до министъра на земеделието и горите. Правото на строеж за изграждане на ски-писти, станции на лифтове и влекае, стълбове за лифтове и др. се учредява за срок до 30 години. След изтичането му построенният обект безвъзмездно става собственост на държавата, респективно на общината. Допуска се обектите да могат да се изграждат и чрез публично-частно партньорство при условия и по ред, определени със закона. Законът беше приет с гласовете на ГЕРБ и четири-ма независими народни представители.

БСП и Синята коалиция определиха закона за лобистки и противоконституционен и призоваха президента Плевнелиев да наложи вето.

Според съпредседателя на Синята коалиция Мартин Димитров, със закона се дава възможност на определени инвеститори, близки до управляващите, да получат концесия.

Еколози и младежи организираха протести в столицата и блокираха най-оживения булевард на София. Организиран беше и контрапротест на защитници на идеята за развитие на ски туризма, които блокираха международния път за Гърция. В него дейно участие взеха депутати и областни управители на ГЕРБ.

След вето на президента премиерът Борисов заяви, че нови промени в закона ще бъдат внесени за гласуване, едва когато се постигне консенсус между еко-

активистите и защитниците на идеята за развитие на туризма.

В началото на юни Народното събрание ратифицира договорите между България и BNP Paribas, HSBC и Raiffeisenbank за емитиране на облигации на стойност до 950 млн. евро. Bank of New York ще бъде банката, чрез която ще бъдат осъществени транзакциите по продажбата на дълга. В договора е поставен [таван от 10% лихва по еврооблигациите](#). Според министъра на финансите Симеон Дянков това е най-добрият вариант за погасяване падежа на заема, изтеглен от правителството на НДСВ. Дянков е на мнение, че в сегашната обстановка е по-добре да се излезе на външния пазар. От БНБ подкрепиха законопроекта, като заявиха, че това е стъпка в правилната посока.

От БСП остро разкритикува проектодоговора за емисията. Според Румен Овчаров заложеният таван от 10% за лихвата е грешка. Овчаров е на мнение, че емисията е трябвало да бъде стартирана преди две години, когато страната е имала около 8 млрд. лв. резерв, тъй-като тогава инвеститорите биха били по-благоклонни към дълга ни. Овчаров припомни и сегашната кризисна ситуация с дълговете на Гърция, Испания и Италия, която ще се отрази отрицателно на дълга ни.

От Синята коалиция подкрепиха ратификацията на договорите за емитиране на външен дълг.

По данни на Министерство на финансите бюджетното салдо за май 2012 г. е положително и е в размер на 284 млн. лв., докато разходите са се увеличили с 3,3%. По този начин се формира излишък в националния бюджет в размер на 334,5 млн. лв. и дефицит от 267 млн. лв. по европейските средства. Прямо януари - май 2011 г. бюджетната позиция се подобрява с 665 млн. лв. (0.8 % от БВП). Принос за това има подобрението на салдото по на-

ционалния бюджет с 802,5 млн. лв. (1% от БВП), докато дефицитът по европейските средства нараства със 137,6 млн. лв. (0,2 % от БВП). Фискалният резерв към 31 май 2012 г. е 5 млрд. лв. при 4.9 млрд. лв. в края на април.

Според анализ на УниКредит Банк за състоянието на икономиката в страните от Централна и Източна Европа, инфлацията в България в края на тази година ще достигне 2,9%, а средно за цялата година ще бъде 2,2%. За 2013 г. прогнозата е средногодишната инфлация да достигне 2,5%.

На 1 юли т.г. бе създадена политическа партия „Движение България на гражданите“ начело с Меглена Кунева. Сред учредителите на партията са бившият министър на образованието от НДСВ Даниел Вълчев, напусналите ДСБ дейци Прошко Прошков, Христо Ангеличин, Петър Николов, адвокат Йонко Грозев, Петър Стоянович, бивш член на Гергьовден, волейболистът Пламен Константинов и др. Кунева определи партията като „десницата отвъд прехода“. Тя за пореден път се разграничи от сегашната политическа система, като я сравни с политически картел, в който всички по един или друг начин са във властта. Учредителната декларация посочва, че 5 години след приемането на България в Европейския Съюз, страната прилича все по-малко на европейска държава, икономиката е монополизирана от приближени до властта, а малкият и средният бизнес са поставени на колене.

През това тримесечие известните като братя Галеви – Ангел Христов и Пламен Галев получиха осъдителни присъди и на последна инстанция. Те обаче избягаха от страната и в момента са в неизвестност. Обявена е международна заповед за издирването им.

Прокуратурата повдигна обвинения на собствениците на „Медийна група България“ Любомир Павлов и Огнян

Донев. Дватамата са собственици на най-четените вестници в страната „Труд“ и „24 часа“. На Павлов бяха повдигнати три обвинения - за документна измама, за пране на пари и невярно документиране. На изпълнителния директор на „Софарма“ Огнян Донев бе повдигнато обвинение за пране на пари. На двамата беше наложена мярка за неотклонение „парична гаранция“ в размер на 50 000 лева. Обвиненията срещу Павлов и Донев бяха образувани след сигнал от съдружниците им Христо Грозев и Карл фон Хабсбург за финансови сделки, извършени от Павлов и Донев чрез редица офшорни компании. В сигналите им се твърди, че с изпраните пари е финансирана покупката на медийната група.

Силен обществен отзвук предизвикаха повдигнатите обвинения от страна на специализираната прокуратура, която привлече като обвиняем известния бизнесмен Гриша Ганчев. На собственика на „Литекс комерс“ бяха повдигнати две обвинения - за ръководител на организирана престъпна група, създадена с цел да извършва престъпления срещу данъчната система и за закана за убийство. Според събраните до момента доказателства Гриша Ганчев е ръководил престъпната структура, за която на 11 май 2012 г. бяха привлечени като участници общо шестима души, сред които и синът му Данаил Ганчев. Гриша Ганчев е обвинен и за отправена закана за убийство към директора на Националната агенция по приходите Красимир Стефанов. На Ганчев беше приложена мярка за неотклонение „Парична гаранция“ в размер на 500 хил. лева. На сина му също бяха повдигнати обвинения за съучастие и организиране на престъпна група като съдът му наложи мярка за неотклонение задържане под стража с мотива, че е налице опасност от извършване и на друго престъпление.

Две знакови дела, които се следят от Европейската комисия, намериха развързка през това тримесечие. Софийският градски съд оправда Красимир Георгиев, известен с прякора - Красьо Черния по делото за лъжесвидетелстване. Според съда деянието на подсъдимия е несъставомерно, защото показанията му за евентуални познанства с магистрати, са казани в качеството му на свидетел по първоначално образуваното дело за търговия с влияние. Преди това Софийският районен съд призна Красимир Георгиев за виновен и го осъди на две години условно.

Софийският апелативен съд оправда Мария Мургина по делото за злоупотреби като директор на Националната агенция за приходите. Тя бе обвинена за злоупотреба със служебно положение, както и за подаване на декларация с невярно съдържание. Мургина получи обвинителен акт и за това, че е отправяла заплахи към тогавашната директорка на Териториална дирекция на НАП-Силистра Милена Цолчовска, като се е опитала да я принуди да подаде молба за напускане. На 25 януари Софийският градски съд осъди Мургина на 4 години затвор, като я призна за виновна по две от четирите повдигнати обвинения в длъжностни престъпления, но адвокатите ѝ обжалваха присъдата на по-горна инстанция. Тогава тя бе призната за виновна за издаване на незаконни указания за промяна на ревизионен доклад на плевенско дружество, с което са нанесени над 1,3 млн. лева щети.

През изминалото тримесечие отношенията между България и Македония се обтегнаха. Повод за това станаха няколко събития. На 4 май българският посланик в Македония не можа да поднесе цветя на гроба на Гоце Делчев в деня на годишнината от смъртта на революционера,

тъй като група младежи грубо му попречи. Министерство на външните работи изпрати протестна нота, а президентът Росен Плевнелиев определи случая като недопустим. Държавният глава заяви, че България приветства и подкрепя членството на всяка държава в европейското семейство и че българската държава ще съдействува за присъединяването на Македония към Европейския съюз, но от своя страна македонският народ и политиките му трябва да уважават историята и своите съседи.

Казусът „Спаска Митрова“ отново излезе на дневен ред след като Върховният съд в Македония присъди родителските права на съпруга на Спаска Митрова. Досега на няколко инстанции съдът в Македония приключваше делата в полза на Спаска Митрова. Цялата българска общност в Македония се вдигна в нейна подкрепа.

Премиерът Борисов заяви, че България няма да коментира съдебното решение за Спаска Митрова, но България ще бъде много стриктна, когато се приемат критериите за присъединяването на страната в ЕС. Според него „именно тогава ще ги „съдим“ по „европейски критерии“ и ще си кажем каква е демокрацията там, колко е независима съдебната система и как се справят в борбата с организираната престъпност“.

Премиерът Бойко Борисов заяви, че на този етап не е необходимо да бъде задълбочавана политическата интеграция в Европейския съюз. Според него в момента никой не е готов за това. Въпреки това той заяви, че подкрепя по принцип председателя на Европейския съвет Херман ван Ромпой и неговия план за бъдещето на икономическия и валутния съюз, за повече интеграция и контрол в рамките на ЕС, както и за прехвърляне на повече правомощия към Брюксел.

2. Състояние и развитие на партийната система

2.1. Тенденции в дясното политическо пространство

2.1.1. ГЕРБ

Ръководството на партия ГЕРБ заяви, че до края на мандата негов приоритет ще бъде работата по стратегията България-2020. Управляващите заявиха, че ще акцентират върху създаването на механизми за създаване на нови работни места в подкрепа на малкия и среден бизнес. Това е един от секторите, по който мнозинството от ГЕРБ и правителството получават най-големи критики от опозицията.

Друг ангажимент на ГЕРБ е работата върху електронното правителство, за което настоява и президента Плевнелиев.

Строежът на магистрали продължава да бъде сред приоритетите, по които най-активно се работи. В контекста на предизборната кампания догодина този приоритет вероятно ще бъде форсиран.

През изминалото тримесечие ГЕРБ бяха остро критикувани от опозицията, че мнозинството гласува лобистки закони в интерес на определени бизнес-кръгове. Така например от опозицията обвиниха управляващите, че промените в Закона за горите са в интерес на фирми, които имат интереси в ски-туризма. Острите протести на граждани, еко-организации, доведоха до преосмисляне на позицията на управляващите. След ветото на президента, премиерът Борисов заяви, че закона за горите няма да влезе повторно в пленарна зала, докато еко-защитниците и застъпниците на идеята за развитие на ски-туризма не постигнат консенсус.

От ГЕРБ заявиха, че най-късно до септември ще подготвят промени в Изборния кодекс, които ще поставят на широко публично обсъждане. Една от промените

предвижда да се изисква декларация за произхода на средствата за дарения към партии, по-големи от една минимална работна заплата. До момента декларация за произход се изискваше за дарения, повисоки от 1000 лева. Председателят на правната комисия в Народното събрание Искра Фидосова посочи, че тези закони промени, които са отговор на препоръките на ОССЕ, предвиждат и всички медии да бъдат задължени да публикуват на сайтовете си информация за това с коя партия са сключили договор. Предвижда се и промяна на Наказателния Кодекс, с която да бъде позволено и използването на СРС-та при разследване на „търговията с гласове“, но разрешенията за ползването им ще се дават само и единствено от прокуратурата.

2.1.2. Синята коалиция

На 15 май Националният съвет на СДС не прие внесеното споразумение от лидера Мартин Димитров за общо явяване на избори с ДСБ и това на практика сложи край на Синята коалиция. Противниците на съюза с ДСБ надделяха с 49 срещу 38, а 5 делегати гласуваха с „въздържал се“. Веднага след това Мартин Димитров подаде оставка като лидер на СДС.

Основна роля за разпадането на Синята коалиция изиграха представителите на СДС-София, СДС-Пловдив и СДС-Бургас и председателят на предизборния щаб на партията Борис Марков. Преди заседанието столичната организация гласува против „Синята коалиция“, определяйки я като формула на „страха и лицемерието“.

Веднага след заседанието Мартин Димитров сподели, че Иван Костов е трябвало да подаде оставка, за да се запази Синята коалиция. Според него гласуването на Националния съвет на СДС е било именно против лидера на ДСБ, а не против общите действия с неговата партия.

Евродепутатът от Синята коалиция Надежда Нейнски заяви, че резултатът от гласуването на Националния съвет на СДС е разочароващ и опит за подмяна на традиционната десница. Според нея, в СДС са взели връх личностите, които са провалили партията на президентските избори, тъй като са обслужили други политически сили, които не са част от реформаторската политика на България.

Бившият кмет на Плевен, Найден Зеленогорски, изрази разочарование от решението на Националния съвет. Според него това поставя под въпрос изобщо представителството на десния избирател в следващия парламент. Той определи Синята коалиция като успешен проект, който трябва да продължи. В края на юни Зеленогорски напусна СДС и обяви, че се присъединява към политическия проект на Меглена Кунева.

След решението на СДС, Националното ръководство на ДСБ проведе извънредно заседание и излезе с декларация, в която изрази съжаление за решението на своите коалиционни партньори и заяви, че започва подготовка за самостоятелно явяване на изборите. Около това становище са се обединили общинските председатели на партията. Националното събрание на ДСБ, което се проведе на 30-ти юни подкрепи тази линия.

След оставката на Мартин Димитров, Националният съвет на СДС избра за временен председател на партията един от инициаторите на разпада на Синята коалиция – Борис Марков, единствената кандидатура за поста. Марков бе подкрепен основно от организациите на партията в София, Пловдив и Бургас. 53-ма души гласуваха за избора му от 69 участници. Борис Марков ще има за цел да подготви СДС за вътрешни избори, на които да се излъчи нов лидер. Те трябва да се проведат на 8-и юли, а евентуалният балотаж ще се проведе на 15-и юли.

Борис Марков декларира, че няма да има коалиция с ДСБ за предстоящите парламентарни избори. Той нарече спекулации твърденията, че СДС преговаря с други формации за участие във вота като НДСВ например. Той заяви още, че депутатите на СДС ще продължат да са част от парламентарната група на Синята коалиция в Народното събрание.

Оставка подаде и главният секретар на СДС, Димитър Иванов. На негово място бе избран Константин Арабаджиев, който досега беше секретар на Комисията по вътрешните избори. Оставката на Иванов е следствие на разочарованието му от прекратяването на участието на СДС в Синята коалиция.

По всичко личи, че двамата основни претенденти за лидерския пост в СДС ще бъдат Ваньо Шарков и неуспелия кандидат-президент на СДС, Румен Христов. Зад Румен Христов застават противниците на съюза с ДСБ. Зад Ваньо Шарков застава досегашния лидер на партията Мартин Димитров, евродепутатът Надежда Нейнски и хора, близки до досегашното ръководство. Шарков е един от защитниците на Синята коалиция, на сътрудничеството с ДСБ и на разширяване на коалицията с други сродни десни партии. Според Шарков пред СДС има два пътя – единият е пътят на неясните задкулисни договорки, който е довел до провал на предишните президентски избори, а вторият – да следват доверието на избирателите си и да разширят „Синята коалиция“.

2.1.3 „Атака“

Очакванията, че парламентарната група на Атака ще се разпадне през това тримесечие не се сбъднаха. Засега Волен Сидеров запазва контрола над групата. Създаването на нова партия от бившата му съпруга – Капка Георгиева и сина ѝ – евродепутата Димитър Стоянов, не доведе

до напускане на Атака и от други депутати. Засега новата Националдемократична партия (НДП) с лидер Димитър Стоянов е без съществено електорално влияние.

Доверието към Атака обаче продължава да ерозира, поради което Сидеров търси партньори за явяване на изборите догодина. Партията продължава да залага на опозиционна реторика и да бъде силно критична към ГЕРБ.

„Атака“ реагира остро на предложението на ДПС в Изборния кодекс да бъде направена промяна, която да позволи предизборна агитация и на език, различен от българския. От „Атака“ призоваха останалите партии категорично да се противопоставят на идеята. Лидерът на „Атака“ Волен Сидеров поиска от ГЕРБ ясно да заявят как приемат тази идея. От ГЕРБ потвърдиха позицията си, че няма да позволят подобна законова промяна, защото тя ще бъде противоконституционна.

Волен Сидеров отправи предложение да бъде направена подписка в Народното събрание, с която се призовават депутатите да се противопоставят „ясно и категорично на антиконституционното искане на ДПС да се пропагандира на турски език по време на кампанията за избори“.

През изминалото тримесечие все по-явни стават близките отношения на Атака с партия ВМРО-Българско национално движение водена от Красимир Каракачанов. Двете партии предприеха няколко общи действия, което показва, че сътрудничеството между тях ще се засилва с оглед изборите догодина. Така например двете партии протестираха пред Столична община преди заседанието, като за пореден път настояха да се вземат мерки за спиране на озвучителните уредби на джамията „Баня Башъ“. Протестиращите заявиха, че имат събрана подписка, в която над 30 000 души са против външното озвучаване на джамията. Според тях

общината не спазва наредба номер 1, в която е записан редът за използване на озвучителни системи на обществени места. Те настояват столичния кмет Йорданка Фандъкова незабавно да вземе мерки.

Волен Сидеров определи като „изключително неправилно поведението на българското правителство в момента“ по отношение на антибългарската кампания водена от македонската държава. Той прочете декларация в Народното събрание, подписана и от ВМРО-БНД, с която призовават българските институции да заемат по-ясна и категорична позиция по отношение антибългарската политика на Македония.

„Атака“ съвместно с „ВМРО-Българско национално движение“ отправиха декларация, с която остро се противопоставят на организирането на гей-парада в София в края на юни.

Според младежката организация на партия „Атака“ парадът би бил в явно противоречие с разбиранията на българската държава и общество за семейство и християнските ценности.

2.1.4. РЗС

През изминалото тримесечие РЗС не попадаше в полезрението на публичното пространство. Лидерът на партията Яне Янев, който винаги досега е бил особено активен, напоследък заемаше позиция на пасивен наблюдател. Дори по спорните промени в законите - този за съдебната власт и този - за горите, нямаше активна позиция. Вероятно в навечерието на изборите през есента ще се активизира отново. Партията му обаче на този етап е с много ниско електорално влияние и шансовете ѝ да влезе в парламента самостоятелно са минимални. Ето защо търсенето на коалиционни партньори ще бъде една от целите на РЗС наесен.

2.2. Тенденции в парламентарната опозиция: ляво-центристкия спектър

2.2.1. БСП

Дългоочакваният сблъсък между лидера Станишев и бившия президент Първанов за лидерския пост в БСП не се състоя. След като стана ясно, че Станишев е фаворит сред общинските партийни организации, в деня на конгреса на партията Първанов си направи самоотвод.

Станишев получи гласовете на 77,42% от делегатите на конгреса. Другият претендент за поста – Георги Кадиев, получи 22,58%. За председател на Общопартийната контролна комисия на БСП бе избрана Мая Манолова. Първанов бе избран за член на Националния съвет на партията, като за него гласуваха 536 делегата. Най-много гласове при тайното гласуване за членове на съвета получи Янаки Стоилов – 552. Сред останалите членове са и Дора Янкова, Ангел Найденов, Велислава Дърева, Антон Кутев, Милко Багдасаров, Илияна Йотова, Борислав Гуцанов, Корнелия Нинова, Кристиан Вигенин, Георги Божинов, Димчо Михалевски, Младен Червеняков и др.

В речта си пред конгреса лидерът на БСП беше силно критичен към управляващите. Станишев заяви, че днес в България няма демокрация и че страната се управлява от олигархията. Според него властта е съсредоточена в шепа хора и това разбива модерната българска държава, а „всеки, който си позволи да надигне глас, изпитва на гърба си цялата държавна машина.“

Станишев остро разкритикува социално-икономическата ситуация в страната и изтъкна, че около 600 000 българи са без работа, че младежката безработица е над 30%.

Станишев призова всички след Конгреса да съсредоточат своите усилия за двете кампании – събиране на подписи за

референдум за АЕЦ „Белене“ и за ограничаване на младежката безработица.

В реч пред конгреса Първанов заяви, че БСП губи лидерския двубой с ГЕРБ и това е основната причина за загубата на партията на президентските и местните избори. Първанов обвини Сергей Станишев в погрешна политика, като го упрекна, че „запушва партията и години наред не дава добавена стойност към резултатите и доверието в БСП“. По отношение на коалиционната политика Първанов отбеляза, че партията никога не е била толкова изолирана. Според него е необходима силна коалиция с ново качество. Силата на една коалиция според него не е в аритметичния сбор, а в мощта, която излъчва.

Първанов упрекна ръководството на БСП и в мудна реакция по отношение на подписката за референдум за АЕЦ „Белене“. По думите му БСП е изпуснала и момента да стане притегателния център за недоволните, бедните, протестиращите, които искат друго управление. Затова според него, приемайки мотото за нова социална България, БСП трябва да инвестира в предприемчивите слоеве, без да забравя пенсионерите, бедните, младите.

В началото на юни Националният съвет на БСП одобри състава на новото Изпълнително бюро на партията, предложено от лидера Станишев. Ръководството на БСП ще се състои от 23-ма души. Сред тях са четиримата зам.-председатели: Янаки Стоилов, Георги Пирински, Евгений Узунов и Димитър Дъбов; шестимата секретари – Антон Кутев, Бойко Великов, Катя Николова, Красимир Янков, Кристиан Вигенин (международен секретар) и Евтим Костадинов (секретар-касиер); говорителят – Ангел Найденов; и членове – Анна Янева, Борислав Гуцанов, Владимир Топенчаров, Деница Златева, Дора Янкова, Илиана Йотова, Йордан Стойков,

Михаил Миков, Любомир Петков, Милко Багдасаров, Станислав Владимиров и Явор Гечев.

Националният съвет на БСП утвърди и новия състав на Националния предизборен център от 19 души. Председател на щаба ще бъде Сергей Станишев. На пленума бе взето решение и във връзка с подписката за национален референдум за АЕЦ „Белене“. В хода на дискусиата беше изразено недоволство от нейния ход. БСП възнамерява да приключи със събирането на подписи за референдума към 13 юли – две седмици преди крайния срок, който е 27 юли. Според закона за пряко участие на гражданите в управлението за три месеца трябва да бъдат събрани 500 хил. подписа, за да може Народното събрание да свика национален референдум по въпроса.

2.2.2. ДПС

ДПС се активизира през последните месеци. Лидерът Ахмед Доган заяви, че неговата партия е готова отново да управлява. Според него икономическата ситуация в страната е толкова тежка, че догодина нито една партия може да не иска да управлява – давайки за пример Гърция. На среща с избиратели Ахмед Доган заяви, че не изключва да има радикални настроения в страната, заради обедняването и растящото социално неравенство. Доган не изключи и варианта през есента да има предсрочни парламентарни избори, инициирани от ГЕРБ, нещо което премиерът Борисов по-късно категорично отрече.

През изминалото тримесечие в ДПС отново заговориха за так нар. възродителен процес, който според тях продължава и днес под друга форма. Винаги, когато партията е в опозиция, тази тема става основна за нейната партийна пропаганда с цел мобилизация на твърдия й електорат.

На възпоменателен събор за „Възродителния процес“ Ахмед Доган заяви, че „възродителният процес на Балканите продължава и ще продължава и занапред, но в много по-тиха и пълзяща форма“. Според него няма „страна на Балканите, която под една или друга форма да не е провеждала процес на асимилация“.

Повод за повдигането на тази тема стана решението на Общинският съвет на Пловдив да преименува името на площад „Джумая“ на „Римски стадион“. Предложението бе внесено от кмета на града Иван Тотев член на ГЕРБ, Костадин Кисъев – директор на Археологическия музей и общински съветник от ВМРО-НИЕ.

Във Варна с инициатива за смяна на турски, гръцки и арабски названия на местности излязоха от партия ВМРО.

Това предизвика острата реакция на ДПС, които прочетоха декларация в Народното събрание по този повод. Лютви Местан окачестви тези действия, като „недалновидна, груба, недопустима политическа намеса в природата на езика и цели заличаване на културната памет, която носят през вековете тези топоними“. Според него това е „един своеобразен нов възродителен процес, който този път засяга не имена на хора, а имена на обекти – това е политически взлом в естествената територия на езика и има за ефект дискредитиране на етническата толерантност на поликултурното общество на България, която е страна членка на ЕС“.

От ГЕРБ увериха ДПС, че не подкрепят подобни промени.

В края на юни започнаха Общинските отчетно-изборни конференции на ДПС. Интерес ще представляват общинските конференции в областите – Кърджали, Силистра, Бургас, Търговище, Шумен и Разград с оглед парламентарните избори догодина.

3. Общественото мнение

Национално представително проучване на „Алфа рисърч“, направено между 31 май и 7 юни сред 1025 души показва, че електоралната подкрепа за ГЕРБ продължава постепенно да се свива.

С днешна дата за ГЕРБ биха гласували – 22,3%. Това е и процентното измерение на хората одобряващи работата на правителството. БСП добавя 1% подкрепа в сравнение с изминалото тримесечие и в началото на юни партията биха подкрепили 18% от избирателите.

5,5% заявяват готовност да гласуват за „България на гражданите“ на Кунева. Сред тях са главно хора, които са били симпатизанти на НДСВ, ГЕРБ и „Синята коалиция“. Положителното отношение към Меглена Кунева е значително по-високо – 27%.

Засега ефектът от разделянето на СДС и ДСБ има негативно отражение за двете партии. СДС се ползва с малко по-висока електорална подкрепа – 2,1%, а ДСБ – с 1,7%. Електоралната подкрепа за ДПС се запазва около 5%. Подкрепата за „Атака“ продължава да намалява като за партията биха гласували – 1,5% от анкетиранияте гласоподаватели, а за лидера ѝ Волен Сидеров – 4%.

За същия период положителните оценки за дейността на правителството остават 22%, а негативните дори леко намаляват – от 36 до 33 процента.

Най-голям ръст на доверие за последните три месеца отбелязва Лиляна Павлова – министър на регионалното развитие и благоустройство. Противоположни са оценките за Тотю Младенов, Симеон Дянков и Нона Караджова.

Оценката за министър-председателя Бойко Борисов продължава да е положителна – 36%, срещу 33% отрицателни оценки.

Положителните оценки за президента Росен Плевнелиев остават над два пъти по-високи от негативните – 39 процента към 15.

Парламентът продължава да бъде една от най-неодобряваните публични институции – одобрението за дейността му е едва 9%, а за председателя на Народното събрание Цеца Цачева – 14%.

4. Основни изводи и прогнози

1. Изминалото тримесечие потвърди впечатлението, че предизборната кампания за редовните парламентарни избори през 2013 г. де факто е започнала. Политическите партии изостриха политическия тон, като отношенията между управляващи и опозиция ще стават все по-напрегнати. Дясното пространство е в процес на коренно реструктуриране. Редица изявени представители на традиционната антикомунистическа десница - наследник на СДС се включиха в новата партия на Меглена Кунева – „Движение България на гражданите“. Това ще доведе до конфронтационна предизборна кампания между субектите в „дясно“ за гласовете на десните избиратели. От една страна – ГЕРБ, а от друга СДС и ДСБ виждат в лицето на Кунева конкурент за десния избирател.

По отношение на управлението главното предизвикателство пред правителството е икономическата ситуация в ЕС, което се отразява отрицателно и на българската икономика. Въпреки че страната е сред държавите с най-нисък бюджетен дефицит и най-нисък външен дълг, България продължава да бъде най-бедната в ЕС. Това засилва социалното недоволство, което ще бъде един от факторите в предизборната кампания.

2. ГЕРБ вече усилено се готви за изборите. Партията е концентрирала своето внимание върху управлението. За ГЕРБ е важно да завърши започнатите инфраструктурни проекти, което изглежда ще стои в основата на нейната предизборна кампания в опита ѝ да получи нов ман-

дат за управление. На този етап доверието към партията и правителството постепенно намалява. Показателни за това са социологическите проучвания. Партията продължава да бъде първа политическа сила, но самостоятелното управление след изборите през 2013 г. поне засега изглежда немислимо. Това поставя въпроса за търсене на коалиционни партньори. На този етап от ГЕРБ не дават категорична заявка кои ще са те.

3. Перспективите пред СДС и ДСБ остават неясни. Възстановяването на Синята коалиция ще зависи основно от това, кой ще спечели лидерската битка в СДС. Ако това е Ваньо Шарков – тогава ще бъдат положени усилия за общо явяване с ДСБ и разширяване формата на коалицията. Ако спечели Румен Христов или Иван Сотиров, тогава СДС ще поеме по самостоятелен път. Шансовете на СДС и ДСБ да влязат в парламента при самостоятелно явяване на изборите са по-малки. ДСБ започна подготовка за самостоятелно явяване на изборите. Партията обаче продължава да бъде капсулирана и не може да разшири електоралната си подкрепа. Присъединяването на отделни политици към партията на Кунева може да се отрази негативно на и без това слабата подкрепа за СДС и ДСБ. Възможността цели структури по места да се вляят към „Движение България на гражданите“ не е за изключване.

4. Подкрепата за „Атака“ продължава да намалява. Това накара Волен Сидеров да преосмисли своята политика и да потърси партньори. Започналите съвместни инициативи с ВМРО- БНД на Каракачанов показват, че двете партии по всяка вероятност ще се явят заедно на избори. Не е изключено към този съюз да се присъедини и партията на Валери Симеонов – Национален фронт за спасение на България, която има регионален характер. Въпреки че отношенията на Валери Симеонов

с Волен Сидеров бяха силно изострени, общите политически интереси и влизането в народното събрание може отново да ги обедини. На този етап партията ръководена от Димитър Стоянов, Национал-демократичната партия, едва ли ще може да конкурира „Атака“.

5. Победата на Станишев на конгреса показва, че партията стои зад него и ще излезе обединена на предстоящите парламентарни избори. Георги Първанов изпадна в изолация и едва ли ще успее отново да възвърне позиции в БСП, такива каквито имаше до неотдавна. Станишев наложи изцяло свои приближени в политическото ръководство, като подаде ръка и на лявото крило на Янаки Стоилов. По този начин вътрешните разногласия като цяло в партията са изгладени. Дори фигура като Румен Овчаров предпочете да подкрепи Станишев не само чисто ситуационно, а стратегически с оглед изборите догодина. Близките до Първанов, Румен Петков, Кирил Добрев, Драгомир Стойнев също останаха в изолация.

На този етап БСП запазва досегашните си електорални позиции или ги по-

вишава слабо. Засега обаче партията не може да се възползва от социално-икономическата ситуация в страната и да покаже по-убедително, че е алтернатива на сегашното управление.

6. ДПС също от рано започна да сплотява своите редици. Следващия месец предстоят отчетно-изборни конференции по места, които са важни за партията с оглед на подготовката за изборите. На този етап партията изглежда консолидирана. Касим Дал ще опита наесен отново да се намеси в борбата за електората на ДПС с идеята да създаде нова партия. Нейният успех ще бъде труден, но разпиляването на част от гласовете на ДПС донякъде може да се осъществи. От ДПС открито заявяват, че такава развръзка е в интерес на ГЕРБ.

През следващите месеци ДПС ще използва реториката от 90-те години – за етническият мир в страната и правата и свободите на гражданите от малцинствата. Тази позабравена реторика през последните 10 години отново е на дневен ред от партийно-стратегическа гледна точка и цели консолидация на електората на партията.

За редактора:

Професор, доктор на философските науки Георги Карасимеонов е директор на Института за политически и правни изследвания и главен редактор на списание „Политически изследвания“. От 1991 до 1998 г. е председател на Българската асоциация за политически науки.

Контакт: ipls@dir.bg

Издател

Фондация Фридрих Еберт
Бюро България
ул. Княз Борис I 97
1000 София, България
Отговорен редактор:
Регине Шуберт, директор

Заявки

e-mail: office@fes.bg
Емилия Бургазлиева

Всички текстове са достъпни онлайн
www.fes.bg

Мненията, изразени в тази публикация, принадлежат на автора/авторите и не отразяват непременно позицията на Фондация Фридрих Еберт.